

Byggsektorns betydande miljöaspekter

Bakgrund

Byggsektorns Kretsloppsråd arbetar sedan sommaren 1999 med utveckling av miljömål för byggsektorn. Detta mot bakgrund av det miljömålsarbete som pågår hos regeringen men också mot bakgrund av behovet av en ny handlingsplan för Kretsloppsrådets verksamhet. Enligt Kretsloppsrådets uppfattning måste ett sådant arbete baseras på vedertagen systematik för miljöledningssystem vilket innebär att miljömålen utformas mot bakgrund av en miljöutredning som identifierar sektorns betydande miljöaspekter.

Syfte

Syftet med denna miljöutredning har varit att beskriva den svenska byggsektorns påverkan på miljö och människors hälsa i den utsträckning som byggsektorns aktörer råder över påverkan. Utredningen har i huvudsak använt data för åren 1998 och 1999 – två år som använts som representativa för byggsektorns totala omsättning under en konjunkturcykel - och behandlat effekterna av såväl yttre miljöpåverkan som påverkan på människors hälsa.

Genomförande

Med bidrag från SBUF, BFR och AI:s Utvecklingsforum har arbetet utförts av Byggsektorns Kretsloppsråd och Scandiaconsult Sverige AB i samarbete med utredare från ett flertal fackområden. Till stöd har de haft en styrgrupp, ett vetenskapligt råd samt representanter för Boverket och Naturvårdsverket. Härutöver har ett stort antal personer inom byggsektorn på olika sätt bidragit med synpunkter och underlag till utredningen.

Arbetet har omfattat

- utarbetande av en struktur för beskrivning av byggsektorns miljöaspekter och miljöpåverkan,
- kartläggning av befintlig kunskap om miljöpåverkan för olika delar av byggsek-

torn med utgångspunkt i de olika skedena i den byggda miljöns livscykel samt

- värdering av byggsektorns miljöpåverkan.

Resultat

Byggsektorn har i detta arbete delats in i huvudgrupperna *hus* respektive *anläggningar*.

För *hus* har följande miljöaspekter bedömts som betydande i fallande skala:

- Energianvändning under förvaltningskedet för uppvärmning och driftsel då den enligt LCA-beräkningar orsakar den största miljöpåverkan inom hela byggsektorn.
- Materialanvändning inklusive avfallshantering under produktion och förvaltning då den enligt LCA-beräkningar har den näst största miljöpåverkan. Återvinning har betydelse då den minskar användningen av naturresurser.
- Användning av farliga ämnen under produktion och drift eftersom de har stor påverkan på ekosystem och människors hälsa. Riskerna är otillräckligt kända och försiktighetsprincipen föranleder en hög värdering.
- Utformning, byggande samt drift och underhåll av byggdelar och system som påverkar luftkvaliteten i bostäder och lokaler. Radon, fuktskadade hus och otillräcklig ventilation innebär ökad risk för ohälsa.
- Utformning, byggande samt drift och underhåll av byggdelar och system som påverkar ljudkvaliteten i bostäder och lokaler. En stor andel av befolkningen är dagligen störda av trafiken och grannar på grund av otillräcklig ljudisolering.

För *anläggningar* har följande miljöaspekter bedömts som betydande i fallande skala:

- Materialanvändning inklusive avfallshandtering under produktion och förvaltning.
- Användning av farliga ämnen under produktion och drift.
- Transporter under produktion av framför allt jord och mineraliska massor utgör en stor del av det totala godsflödet. Uppgradering av befintliga material inom anläggningssektorn istället för urskiftning och tillförsel av jungfruliga material kan medföra stora miljövinster.
- Energianvändning under förvaltningskedet för bland annat belysning.

Miljöutredningen kommer att ligga till grund för att tillföra synpunkter till regeringens arbete med de nationella miljömålen, utforma en ny handlingsplan för Kretsloppsrådets verksamhet samt för att föreslå framtida forsknings- och utvecklingsuppgifter. När det gäller forskningsuppgifter har utredningen funnit att angelägna behov framför allt finns inom följande områden:

1. Bättre statistik över material- och energi-flöden inom byggsektorn med uppdelning på olika kategorier av hus och anläggningar samt på produktion och drift & underhåll.
2. Bättre statistik över bygg- och rivningsavfall.
3. Bättre statistik över användningen av farliga ämnen inom byggsektorn.
4. Utformning av funktionskrav för miljöanpassning där kraven uttrycks i miljöpåverkan.

Ytterligare information lämnas av

Lennart Henriz, JM AB, tel 08-782 89 47, eller av Per Lilliehorn, Byggsektorns Kretsloppsråd, tel 08-613 57 85.

Rapporten **Byggsektorns betydande miljöaspekter** (huvudrapport omfattande 36 sidor samt sju bilagor med bakgrundsmaterial) kan fås från Byggsektorns Kretsloppsråd, tel 08-613 57 85, fax 08-21 06 24, eller hämtas på www.kretsloppsradet.com/miljoutredning.html.